

**Еуразия гуманитарлық институтының колледжі
колледж Евразийского гуманитарного института**

**1305000 «Ақпараттық жүйелер
(қолдану саласы бойынша)»
мамандығы студенттерінің
кәсіби тәжірибені өтуіне арналған
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҚ**

Астана 2019

«Бекітемін»:
Директордың ОӨЖ орынбасары
_____ **Баймуханбетова Г.Х.**
«29» тамыз 2019 ж.

1305000 «Ақпараттық жүйелер (қолдану саласы бойынша)» мамандығы студенттерінің кәсіби тәжірибені өтуіне арналған әдістемелік нұсқаулық

Құрастырған: Едигенова З.Т.

Тәжірбиенің барлық түрлеріне арналған әдістемелік нұсқаулық осы мамандық бойынша студенттердің теориялық сабақта алған білімдерін тереңдету, кеңейту және бекіту ді қабілеттендіреді. Тәжірибені өту кезеңінде студенттер біліктілік мінездемесімен сәйкес кәсіби ұйымдастыру дағдысын және іскерлігін алады.

Тәжірбие бойынша әдістемелік нұсқаулық күндізгі оқу түрі 1305000 «Ақпараттық жүйелер (қолдану саласы бойынша)» мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік ұйым беру ұйымдарына арналған.

Информатика және бағдарламалау

ПБК отырысында талқыланды

Хаттама №1 «25» тамыз 2019ж.

Комиссия тораымы: _____ Калиева А.Г.

ЕАГИ колледінің әдістемелік кеңесі

отырысында қарастырылды

Хаттама №1 «29» тамыз 2019 ж.

Колледжде қолдану үшін ұсынылады

МАЗМҰНЫ

№1	Мазмұны	Бет
1.	Қріспе	4
2.	Тәжірибенің мақсаты мен тапсырмалары	4
3.	Тәжірибе базалары	5
4.	Тәжірибе ұйымдары	5
5.	Тәжірибе кезеңдерінің мазмұны	6
6.	Өндірістік (кәсіптік) тәжірибе өтетін студентке қойылатын талаптар	8
7.	Өндірістік (кәсіптік) тәжірибе бойынша есептің мазмұны	8
8.	Өндірістік (кәсіптік) тәжірибе бойынша есептің рәсімделуі	9
9.	Өндірістік (кәсіптік) тәжірибе орындаудың қорытындысын өткізу	9
10.	Әдебиеттер тізімі	10
11.	Қосымша	11

КІРІСПЕ

Еуразия гуманитарлық институтының колледжі студенттерінің өндірістік (кәсіби) тәжірибесі білім беру процессінің ажырамас бөлігі болып табылады және теориялық оқу кезеңінде студенттердің алған дағдыларын және білімін нығайту мен тереңдетуге бағытталған, сондай-ақ 1305000 «Ақпараттық жүйелер (қолдану саласы бойынша)» мамандығы бойынша кәсіби қызметтің алғашқы өтілімен және кәсіби біліктілік пен дағдылардың жүйесін игеру.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе жүйесі білім беру оқу жоспарына сәйкес техникалық және кәсіби білім мамандығы: 1305000 «Ақпараттық жүйелер (қолдану облысы)», ҚР БЖҒМ-ң № 15 бұйрық 23.01.2012, әдістемелік ұсынымдар нұсқауларына негізделіп, бекітілді. ҚР Білім беру министірлігі №388 бұйрығымен 2009-дың 18-тамыздан мамандық бойынша түлектерді оқыту мазмұны мен деңгейін ең төменгі мазмұн үшін мемлекеттік талаптарға, информатика және бағдарламалау пәндік-циклдік комиссиясының отырысының шешімінің бөлігі ретінде №1 27.08.15-нен бекітілген оқу жоспарының үлгісі кәсіби тәжірибе ҚМ и Н ҚР (тіркеу нөмірі № 157 10.08.2010 жылдан) ол келесі қадамдарды қамтиды:

Оқу жоспарына сай бірінші курста (36 сағат, 2 семестр) мамандықпен және біліктілікпен алғашқы танысу үшін (таныстыру) тәжірибесі;

Жұмыс оқу жоспарына сай екінші (144 сағат, 4 семестр) және үшінші (360 сағат, 5-6 семестр) курстарда алғашқы кәсіби біліктілік пен дағдыларды алу үшін (оқу) тәжірибесі:

1	Маркетинг и менеджмент негіздері	36 с.
2	Бағдарламалау	144 с.
3	Автоматтандырылған ақпараттық жүйелер	72 с.
4	Операциялық жүйелер	36 с.
5	Ақпараттық желілер	72 с.

6	Техникалық құралдар кешені	36 с.
7	Мультимедиа технология	72 с.
8	Ақпараттық жүйелерде администрациялау	72 с.
9	Бухгалтерлік есеп	72 с.
10	Жұмыс мамандығы: «Дизайнер»	108 с.

Жұмыс оқу жоспарына сай екінші және үшінші (180 сағат – 4 семестр, 216 сағат – 6 семестр) курстарда алғашқы алу үшін (өндірістік) тәжірибесі.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе қамтамасыздандыруды көздейді: біліктілік талаптарына сәйкес негізгі кәсіби функцияларды орындау үшін түлектің дайындығы қалыптастырылған біліктілік және дағды ортасын тізбекті кеңейту және бір тәжірибе кезеңінен басқа тәжірибеге өту өлшемі бойынша олардың күрделендірілуі.

Тәжірибенің мақсаты мен міндеті

Өндірістік (кәсіби) тәжірибенің бекіту міндеті бар, пәндер циклі бойынша ақпараттық технологиялар саласындағы және автоматтандырылған ақпараттық өңдеу жүйелері мен басқаруда мамандарды дайындау ерекшелігін есепке алумен студенттердің білімдерін тереңдету және кеңейту ; ұйымның өндірістік жағдайымен студенттерді таныстыру; ұйымдар немесе мекемелер, оның маңызды бөлімшелерін зерттеу жолымен және тәжірибелік қатысумен жұмысын ұйымдастыру.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе бағдарламалық қамтамасыз ету, ақпаратты, сондай-ақ нақты ұйымдастырушылық және технологиялық мәселелерді шешудегі білім мен дағдыларды өндіріп алуын жеңілдету тиіс.

Тәжірибенің тапсырмалары болып табылады: қауіпсіздік техникасының ережелерін оқу, кәсіпорынның құрылымы;

- желілік құрылымды оқу және осы кәсіпорынның бағдарламалық қамтамасыздандыруы;
- ақпаратты өңдеу технологиялық процестерін оқу;
- арнайы жабдықты зерттеу және дамыту, ақпараттық технологиялар;
- экономиканың мәселелерін зерттеу, өндіруді ұйымдастыру және басқару, еңбекті қорғау;
- Интернет қосымша, сайттар, АӨАЖ құру мүмкіндігін дамыту;
- өз жұмыс орнын ұйымдастыруға қабілетін дамыту, берілген тапсырмаларды орындау;
- өзін-өзі басқару дағдыларын, талдау және өзін-өзі бағалау қызметін дамыту;
- техникалық құжаттаманы жасауға қабілетін дамыту, есеп үшін жиналған материалды жинау және ұйымдастыру.

Тәжірибе базасы

Өндірістік тәжірибе ақпарат басқару процестері, өндірістік және технологиялық процестерді автоматтандыру және механикаландыру, ақпаратты өңдеудің жүйелерін автоматтандыру үшін қазіргі заманғы жабдықтармен жабдықталған кәсіпорындарда, барлық меншік нысанындағы ұйымдар мен мекемелерде өткізіледі.

Тәжірибе ұйымдастыру

Өндірістік (кәсіби) тәжірибені ұйымдастыру мен жоспарлау

Түлектерді оқыту мазмұны мен деңгейін ең төменгі мазмұн үшін мемлекеттік талаптарға, орташа кәсіби білім манадықтары бойынша өндірістік (кәсіби) тәжірибені үлгілік бағдарламасын құру бойынша Ұсыныстраға сай, өндірістік (кәсіби) тәжірибенің Жұмыс бағдарламасы, жұмыс оқу жоспары, ұйымдармен, мекемелермен, ұйымдармен және кәсіпорындармен келісім шарттар және бұйрықтар негізінде өткізіледі.

Тәжірибе өтудің тәртібі

Тәжірибе мамандығы бойынша оқу жоспары белгіленген мерзімде жүзеге асырылады. Тәжірибені өту туралы ЕАГИ колледжімен келісім- шарт негізінде кәсіпорын, ұйым, мекеме әр студентті жеке тағайындаумен тәжірибені өтетін студенттің бөлімшесі, тәжірибені өту уақыты көрсетілетін тәжірибенің бағдарласымен сәйкес тәжірибе өтетін студент немесе студенттер туралы бұйрық немесе қаулы дайындайды.

Тәжірибе кәсіпорынның тәжірибе және колледж басшылары ресімделетін кестеге сәйкес жүзеге асырылады. Кестесі белгілі бір жұмыс түрлерінің мерзімдерін көрсете отырып, кәсіпорынның мүмкіндіктерін ескере отырып, іс жүзінде бағдарламасына сәйкес ресімделеді.

Кесте студенттердің назарына хабардар етеді.

Студенттер тәжірибені нақты жұмыс орнында өтеді. Өндірістік және оқу міндеттерін жүзеге асыруда, студенттер техниктер, дизайнерлер ретінде жұмыс істейді.

Тәжірибе өтушілер күндіз жұмыс істейді, олардың уақыты кәсіпкерлік және тиісті бөлімшелердің жұмыс режиміне сәйкес белгіленеді. Тәжірибе кезінде тапсырмалардың барлық түрлерін орындау үшін тәжірибе өтушілердің жұмыс уақыты осылай бөлінеді: тәжірибе бағдарламасының тапсырмалары, қолданыстағы өндірісті зерттеу, оның озық ақпаратты өндеудің автоматтандырылған құралдарымен жабдықталуы және басқарылуы сондай-ақ, оларды қолдануы. Кәсіпорындағы тәжірибе жетекшілері қауіпсіздік және өртке қарсы қорғау саласындағы нұсқама студенттермен өткізеді, кәсіпорынның техникалық процесстерімен таныстырады, тәжірибеден өтушілерге жұмыс орнын бөледі, тәжірибе кестесіне сәйкес олардың жұмыс күнін ұйымдастырады, техникалық құжаттаманы дайындауға ықпал етеді, техникалық мәселелері бойынша кеңес береді, ақпарат ағынын бағдарламалық

қамтамасыз ету және сүйемелдеу үйренуде көмектеседі.

Тәжірибенің жетекшісі тапсырманың аясын анықтайды және орындалған жұмысқа баға береді.

Тәжірибе кезеңдерінің мазмұны

1 кезең - тәжірибе (таныстыру) жұмыс оқу жоспарына сәйкес бірінші курстағы(36 сағат, 2 семестр) мамандығы мен біліктілігі бар алғашқы танысу үшін

Бұл кезеңде студент өзінің мамандығымен танысу, колледждің материалдық-техникалық негізі туралы ақпарат алу, қауіпсіздік техника ережелерін білу, аппараттық және бағдарламалық қамтамасыз ету, қолданбалы бағдарламаларда жұмыс; тапсырмаға арналған блок-кестелердің құрылуын, бағдарламалардың мүмкіндіктеріндегі дағдыны талдауды меңгеру қажет.

Тәжірибенің 2 кезеңі- тәжірибе (оқу) жұмыс оқу жоспарына сәйкес екінші (144 сағат, 4 семестр) және үшінші (360 сағат, 5-6 семестр) курста алғашқы кәсіби біліктілік пен дағдыны алу үшін ;

Бұл кезеңде студент

Білу керек:

- Нарық қызметінің негізгі ұғымдары, маркетинг және менеджмент, олардың құрылымы, бағасы және нарықтық бағыт, менеджмент және маркетинг стратегиясы мен тактикасының негіздері, олардың объектілері мен субъектілері.
- Графикалық редакторларда, жобалық құжаттама үшін негізгі талаптардың мүмкіндіктері.
- Компьютерлік залдағы ҚТ ережесін, Delphi-де ДҚ-мен жұмыс, негізгі компоненттердің әдістері мен қасиеттері, файлдар, массивтер, жолдар, жиындарды өңдеу әдістемесі, алгоритмнің тармақталған және циклдік, сызықтық бағдарламалау әдістері.

- РНР тілінің конструкциясы, ДҚ басқару үшін тілдің сауалы;
- Операциялық жүйенің MS DOS құрамы мен функциялары, компьютерлік вирустар, Windows ОЖ бағдарламасының мүмкіндіктері, MS Word, MS Excel, MS Access түрлері;
- Желі топологиясы, желілік технология, желілік жабдықтар, желілік төсеу кезеңдері, кабелегон есептеуі және кабельдің ұзындықтары, адрестеудің қағидалары мен құрылымы, IP және DNS адресстерінің баптауы;
- ДҚ және перифериялық құрылғылардың негізгі техникалық сипаттамалары, аппараттық қателер мен кемшіліктердің түрлері, ұйымдастыру жүйе туралы перифериялық құрылғылардың интерфейсі мен енгізу-шығару ақпараттарының ұйымдастыру жүйесі;
- Сайдтарды құру әдістері, HTML, CSS, және XML дескрипторлары, Adobe Flash интерфейсі;
- Windows және UNIX файлдық жүйесі, жүйенің сипаттамасын, конфигурация, деректер пәрмендердің желісі, шифрлау мен шифрді шешу орнату жұмыс;
- Бастапқы құжаттардың, оқу тәжірибесінің әрбір тақырыбы бойынша бухгалтерлік есептің регистрлерін, журналдардың, ордерлердің, бас кітаптың, айналым тізімдемесінің толтыру ережелері, қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелері туралы есеп, бухгалтерлік баланстың ақша қаражаттарының қозғалысы туралы, жалақының аудару ережелері, банк кредиттері бойынша пайыздарды, жеке және заңды тұлғалардан келіп түскен салықтарды жүйелеу.

Істей білу керек:

- Нарықты саралауды анықтау, маркетинг және менеджмент құралдарын пайдалану, қалыптастыру және болжау сұраныстарының зерттеу әдістерін өткізу, өткізу және баға саясатын жарнамалау, ұйымдастыру, айқындау, нарықтық маркетингті зерттеу;
- Техникалық дизайнның жобаларын әзірлеу, графикалық объектілердің пішімін өзгерту;
- Графикалық түрде алгоритмді рәсімдеу, бағдарламаларды жасау, Delphi нұсқаулығының интегралданған ортасымен қолдану, тілдердің графикалық мүмкіндіктерін пайдалану, жергілікті дерекқорлармен жұмыс істеу үшін бағдарлама құру, ІС конфигурациясын жасау, өңдеулерді құру;
- PHP тілінде бағдарламалар құру, SQL сұрауларының ұйымдастыруы үшін қосымша, қашықтаған дерекқорлармен жұмыс жасау;
- MS DOS және Windows операциялық жүйелерінің файлдарымен және каталогтарымен жұмыс жасау, файл-архивтерді құру, вирусқа қарсы бағдарламаларды пайдалану, ОС Windows параметрлерін орнату және баптау, мәтіндік редакторлардың құжаттарын өңдеу, электрондық кестелерді құру, дерекқорларды дамыту;
- Технологияның әр түрлі түрлерімен желілік құрылымды орындау, желінің баптауын жүргізу;
- ЭЕМ сыртқы құрылғыларының жұмысының қағидасының мақсатын анықтау, ақаулықтарды жою әдістерін қолдану, қазіргі сыртқы құрылғыларды қосу және баптау, аппараттық тәсілдердің ақаулықтарын іздеу және жою үшін

тексттік диагностикалық бағдарламаларды қолдану;

- HTML беттерін дамыту, каскадты стильдің кестелерін қолдану, Adobe Flash-та анимациялар жасау;
- Резервті көшірмесін жасау және файлдарды қалпына келтіру, пайдаланушыларды қосу және өшіру, желіні басқару және т.б., деректерді қорғауды орындау;
- Бухгалтерлік есептің тіркелімдерінің бастапқы құжаттарын шаруашылық операцияларының журналын толтыру, бухгалтерлік есептерді өз бетінше шығару, кәсіпорынның қаржылық есептілігін құру.

Тәжірибенің 3 кезеңі: жұмыс оқу жоспарына сәйкес, 2 және 3 курстағы (180 с. - 4 семестр, 216 с. - 6 семестр) бастапқы тәжірибені игеру үшін тәжірибе (өндірістік) .Студенттің кәсіпорынмен жалпы танысуы, оның өндірістік және ұйымдық құрылымы, мінездемесі, арнайы ақпараттардың мазмұнымен қарастырады және оқу кезеңінде олардың алатын теориялық білімін нығайту және кеңейту мақсатымен студенттердің алдында мақсат қойылатын кәсіби оқудың аяқтау кезеңі болып табылады.

Бұл кезеңде студент

Білу керек:

ҚТ ережесі, кәсіпорынның құрылымы, кәсіпорынның есептеуіш техникасы құралының құрамы мен бар болуы, компанияның құрылымы, ақпаратты өңдеудің технологиялық процесі;

Істей білу керек:

Интернет - қосымшалар, сайттар, ақпаратты өңдеудің автоматтандырылған жүйелерін құру, техникалық құжаттаманы рәсімдеу, өндірістік тәжірибені өту туралы есеп құру.

Студенттер өндірістік жұмысты жергілікті есептеу желісінде орындайды, желі администраторының функциясын тәжірибеде зерттейді және қолданады. Тәжірибенің аяқталған қорытынды кезеңі тәжірибе бойынша есеп болып табылады.

Өндірістік тәжірибенің бағалары теориялық оқыту бағалауына теңестіріледі және мемлекеттік емтихандарға студентті кіру рұқсаты ескеріледі.

Өндірістік практикада (кәсіби) өтетін студентке қойылатын талаптар

- Базалық кәсіпорынға (ұйымға) өндірістік тәжірибеден өту үшін белгіленген оқу жоспарымен және шартта белгіленген мерзім бойынша тәжірибе өтуші келу қажет.
- Ішкі тәртіп ережелерін, қауіпсіздік техникасы, өрт қауіпсіздігі, кәсіпорынның (ұйым) барлық қызметкерлерімен бірдей еңбек заңнамасының талаптарын орындау қажет. Өндірістік тәжірибеден өту кезеңінде тәжірибе жетекшісінің тағайындалуымен жұмыс жасау және тәжірибиелік дағдыны шындап және өз білімін толықтырып оған берілген жұмысты орындау, ақпаратты автоматы өндеудің қамтамасыз етілуінде және басқарылуында жанама қатыса отырып, тәжірибе өткен бөлімнің қызметкерлеріне көмек көрсету.
- Өндірістік практикада белгіленген нысан бойынша күнделік жүргізу, күн сайын оған орындалған жұмысты жазу.
- Жұмыс күні аяқталғаннан кейін күнделік басшыға көрсетіліп, тәжірибе кезекшісінің қолы қойылады.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе туралы есептің мазмұны

Өндірістік тәжірибенің есебі 2 бөлімнен тұрады.

Есептің бірінші бөлімінде тәжірибе өтуші тәжірибиелік бағдарламасына сәйкес базалық кәсіпорынның (ұйымның) құрылымын қысқаша сипаттауға тиіс, өндірілетін өнімнің немесе жұмыстың

сипатын, бөлімшелерге сипаттама беру, тәжірибе өтетін жерде, қазіргі заманғы жабдықтармен жарактандырылуы, жұмыскерлер арасында бөлімшелер мен міндеттерді бөлу (учаскелерін) және де өз орнын бөлу.

Мүмкіндігінше, суреттермен толтырылған құжаттар үлгілермен баспалармен, схемалар мен кестелермен сипаттау.

Есептің екінші бөлімінде тәжірибе өтуші компьютерге қызмет көрсету жұмысы мен техникалық жабдықтар жағдайын тексеру, техникалық құралдарды ұсақ ақаулықтарды жою, техникалық құралдарды пайдаланып қамтамасыз ету, ол орындаған, көрсетеді, ақпаратты өңдеу жүйедегі не жаңалық және тәжірибе өту басқару барысында орынбасарымен кездесті, білімін мен дағдылардың жеткіліксіздігінен жұмыста қандай қиындықтарды бастан кешірді, көзделген бағдарламалардың ішінен қандай жұмыстарды орындай алмады және қандай себеппен екенін сипаттайды.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе бойынша есептің рәсімделуі

Өндірістік (кәсіби) тәжірибе бойынша есептің компьютерде (принтерде) А-4 форматты стандартты парақта баспаға шығарылады. Текст іс-қағаздарын жүргізу талаптарына сай рәсімделеді. Беттің жоғары және төменгі жағынан 20 мм, сол жағынан - 30 мм, оң жағынан – 10 мм.

Кестелер мен схемалар түрлі форматтағы парақтарда орындалуы мүмкін, бірақ ұқыпты А-4 форматына сәйкес келуі тиіс.

Мұқаба моделін (3-қосымша) беріледі. Мұқабада оқу орынының аты, мамандық атауы, топ нөмері, студенттің және колледждегі тәжірибе жетекшісінің АЖТ, сондай-ақ есептің жазылу жылы мен орыны көрсетілуі тиіс.

Мұқаба бетінен кейін (нөмірленбейтін) есептің мағынасы (мазмұны), өндірістік (кәсіби) тәжірибенің тақырыптық жоспары, өндірістік тәжірибенің күнделігі, студенттің өндірістік жұмысының қысқаша

баяндалуы, кәсіпорындағы (ұйым) тәжірибе жетекшісімен қол қойылған мінездеме және басқа да материалдар. Соңында қолданылған әдебиеттер тізімі тіркеледі.

Өндірістік (кәсіби) тәжірибенің орындалуының қорытындылау

Есеп рәсімделген өндірістік (кәсіби) тәжірибенің материалдарының папакасы колледждегі тәжірибе жетекшісіне көрсетіледі, содан соң студент қорғауға жіберіледі.

Есепті қорғау кезінде есептің мазмұны мен рәсімделу сапасы, сұрақтарға жауап беру тереңділігі, студенттің өзіндік және шығармашылық жұмысының деңгейі, еңбек тәртібі, кәсіпорынның тәжірибе жетекшісінің бағалауы есептелінетін дифференциалды баға қойылады.

«Өндірістік (кәсіби) тәжірибенің есебі» қорғауында алынған баға студенттің сынақ кітапшасына қойылады.

Тәжірибе бағдарламасының орындалмауы, есептің немесе аталған материалдың қандай да бірі жоқ болса және студенттің қанағаттандырылмаған бағасы оқу жоспарымен орнатылған мерзімде тәжірибені қайта өтеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

Бұл бөлімде негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі, оқу-әдістемелік құралы, тәжірибеге дайындық процессі кезеңінде, сондай-ақ жеке тәжірибе жұмысын орындау кезіндегі студенттің пайдаланылған анықтамалықтары көрсетіледі.

Қолданатін әдебиеттер тізімі

1. Алдажаров Қ.С. Компью-терлік желілер: Оқу құралы. – Алматы: Экономика, 2010
2. Архангельский А.Я. Программирование в Delphi 7. - М .: ООО «Бином- Пресс», 2006
3. Герасименко В.А. Защита информации в

- автоматизированных системах. ч. 1,2. М.: «Высшая школа», 1995.
4. Грушо А.А., Тимонина Е.Е. Теоретические основы защиты информации. – М.: Издательство агентства «Яхтсмен», 1996.-71 с.
  5. Гуда А.Н., Бутакова М.А. и др. Информатика и программирование: Компьютерный практикум /Под общ. ред. В.И. Колесникова/. – Ростов н/Д.: Наука-Спектр; М.: Дашков и К, 2009
  6. Гук М. Аппаратные средства локальных сетей. - СПб.: Питер, 2007
  7. Диффи У., Хеллман Н.Э. Защищенность и помехостойкость. Введение в криптографию. // ТИИЭР, 1979. – Т. 667. – ТЗ.-С.71-109.
  8. Дузельбаев С.Т., Омарбекова А.С. Основы алгоритмизации и программирования: Учеб. пособие. – Астана: Фолиант, 2008
  9. Закер К., Компьютерные сети. - Санкт-Петербург.: БХВ-Петербург, 2005
  10. Зегжда Д.П., Ивашко А.М. Основы безопасности информационных систем.-М.: Горячая линия – Телеком, 2000.-71с.
  11. Инчин А.С. Работа на персональном компьютере. Алматы, 2003
  12. Истомина Е.П., Неклюдов С.Ю., Чертков А.А. Вычислительные системы, сети и телекоммуникации. - Санкт-Петербург.: ООО Андреевский издательский дом, 2007
  13. Коксеген А. Виртуальное программирование: Учеб. пособие. – Астана: Фолиант, 2008. – 248 с.
  14. Культин Н. Основы программирования в DELPHI 2007. – СПб.: БХВ-Петербург, 2008
  15. Культин Н. Программирование в TURBOPASCAL 7.0 и DELPHI. 3-е изд., перераб. и доп. – СПб.: БХВ-Петербург, 2009
  16. Ларионов А.П., Майоров С.А., Новиков Г.И. Вычислительные комплексы, системы и сети. Энергоатомиздат, 1987
  17. Ломакин П. Иллюстрированная

энциклопедия компьютерного «железа».- М.:
Майор, 2002

18. Лятибратов А.П., Гудыно Л.П., Кириченко А.А. Вычислительные системы, сети и телекоммуникации. - Москва.: 2002
19. Мельников С. Создание игр во Flash MX. БХВ-Петербург, 2005
20. Н.И.Смоленцев Информационные сети и телекоммуникации: конспект лекций / Н.И. Смоленцев. – Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2011. – 93 с
21. НидерестДженифер. WEB-мастеринг. - Санкт-Петербург, 2001
22. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Компьютерные сети. - Питер.: 2007
23. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Сетевые операционные системы. - ПитерПресс.: 2008
24. Потапкин А., Симонович С. Модемы, Интернет, E-mail и всё остальное. - Москва.:2001
25. Пшенин Е.С. Теоретические основы защиты информации: Учебное пособие. – Алматы: КазНТУ, 2000. 125 с.
26. Симионс Г.Дж. Обзор методов аутентификации информации // ТИИЭР, 1988.- Т. 76. - №5. – С.105-125.
27. Смайлова Ұ.М. DELPHI ортасында деректер бағдарламау: Оқу құралы. – Алматы: Асыл кітап + CD /диск/
28. Смайлова Ұ.М. Программалау: Алгоритм құру технологиялары: Оқу құралы. 2-ші басылым, толықтырылған. – Алматы: Асыл кітап, 2010
29. Уолкер Б. Дж., Блейк Я.Ф. Безопасность ЭВМ и организация их защиты: Пер. с англ. – М.: Связь, 1980.- 112 с.
30. Федосеенко С.П. Вычислительные комплексы, системы и сети. - А.: АРМАН. 2003

31. Хорев А.А. Защита информации от утечки по техническим каналам. Часть 1. Технические каналы утечки информации. Учебное пособие. – М.: Гостехкомиссия России, 1998. – 320 с.
32. Хорев А.А. Способы и средства защиты информации. Учебное пособие. – М.: МО РФ, 2000. – 316 с.
33. Хорев П.Б. Объектно-ориентированное программирование: учеб. – 4-е изд., стер. – М.: «Академия», 2012. – 448 с.
34. Шеннон К. Теория связи в секретных системах / Сб.: «Работы по теории информации и кибернетики». – М.: Иностранная литература, 1963. – С.333-402.
35. Яворский В., Смағұлова Ә., Әміров А. Компьютерлік желілер: Оқу кұралы. – Астана: Фолиант, 2008
36. Яворский В., Томилова Н. Технология разработки программного обеспечения: учебник. 2-е изд. – Астана: Фолиант, 2010

**Мамандығы бойынша өндірістік тәжірбиеден өту
бағдарламасы
13050000 «Ақпараттық жүйелер»**

Кіріспе

Өндірістік тәжірбие кәсіпорындарда ұйымдарда және мекемелерінде барлық меншік түрінде өткізіліп, жүзеге асырылады.

Тәжірбиенің мақсаты мен міндеттері

Өндірістік тәжірбие ақпаратты басқару және өңдеудің автоматтандырылған жүйесі және ақпараттық технология саласында мамандарды даярлау барысында пәндік цикл бойынша студенттердің білімін нығайту, кеңейту және бекіту, студенттерді ұйымның өндірістік жағдайымен, оның маңызды бөлімшелерінің жұмысын ұйымдастыруда тәжірбиелік қатысу және үйрену арқылы таныстыру мақсатын иеленеді.

Өндірістік тәжірбие бағдарламалық, ақпараттық сондай-ақ нақты ұйымдастырушылық және технологиялы сұрақтарды шешудегі өндірістік білім мен дағдыларды сатып алуына жағдай жасау тиіс.

Тәжірбиенің міндеттері болып табылады:

- ақпараттық технологиялардың, құрал жабдықтарын игеру және зерттеу
- экономикалық ақпараттың технологиялық процестерін өңдеу мен зерттеу:
- ақпараттық қауіпсіздік үшін арнайы аппараттық пен бағдарламалық қамтамасыздандыруды игеру мен зерттеу ;
- экономика, ұйымдастыру және өндірісті басқару, еңбекті қорғау, сондай-ақ іс-шараларды орындау бойынша резервтер өндіріс тиімділігін арттыру мен экономикалық мәселелерін зерттеу;

Тәжірбиенің өту тәртібі

Тәжірбие мамандықтың оқу бағдарламасы бойынша белгіленген мерзімде жүзеге асырылады. Мамандарды дайындау туралы студенттермен келісім шарт немесе тәжірбиені өту туралы колледж келісім шарт негізінде кәсіпорын, ұйым, мекеме әр студенттің жеке таралуымен тәжірбиені өтетін студенттің бөлімі, тәжірбиенің өту кезеңі көрсетілетін тәжірбие бағдарламасына сай студенттің немесе студенттердің тәжірбиені өту туралы бұйрық немесе жарлық дайындайды. Тәжірбие колледж пен кәсіпорыннан тәжірбиенің жетекшісімен рәсімделген кесте бойынша өткізіледі.

Жұмыстың жеке түрлерін кезенің көрсетумен кәсіпорының мүмкіндіктерін есепке ала отырып, тәжірбие бағдарламасының негізінде кесте құрылады.

- кәсіпорынның штатына енумен өндірістік тапсырманың нақты көлемін тәжірбие өтушінің орындауында, тәжірбие бағдарламасын орындау үшін бөлінген уақытпен еңбек келісімнің рәсімделуімен немесе жұмыстың басқада өтелу түріне кәсіпорын қызығады.
  - кәсіпорын өндірістік тәжірбие өту үшін штатқа студенттерді тегін қабылдайды бұл жағдайда студенттер өндірістік жұмыстарды орындайтын түрлі бөлімшелермен танысады.
- Кесте студенттердің назарына ұсынылады.

Тәжірбиенің жұмыс орны мен жұмыс күні

Студенттер нақты жұмыс орнында тәжірбеден өтеді. Студенттер өндірістік және оқу тапсырмаларын орындай отырып ЭЕМ машина операторы, техник ретінде жұмыс жасайды.

Тәжірбеден өтушілер күндізгі уақытты жұмыс жасайды. Олардың жұмыс күндері ұйымның және сәйкес бөлімнің кестесіне сай орнатылады. Тәжірбеден өтішулердің жұмыс уақыты тапсырмалардың барлық түрлерін тәжірбие уақытында орындайтындай бөлінеді.

Кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісі тәжірибеден өтушіге жұмыс орнын бөледі, тәжірибенің кестесіне сай оның жұмыс күнін ұйымдастырады, техникалық құжат алуға көмектеседі, техникалық сұрақтар бойынша кеңес береді, өндірісті үйренуде көмек береді.

Студенттердің жеке жұмыстарының мазмұны

Әр студент кәсіпорының өндірістік жұмысында және тәжірибенің тапсырмаларын жүзеге асыруда студенттердің тәжірибелік қатысуы үшін жеке өндірістік тапсырма алады. Тапсырманы өндірістік сұрақтардың қажетті шешіміне сәйкес кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісі береді. Оның құрамы мынадай болуы мүмкін:

- компьютердің алдын ала қызмет көрсетуін және құралдардың техникалық жағдайын (тестілеу) тексеруді жүзеге асыру;
- техникалық құралдың ұсақ ақаулықтарын жою;
- антивирустық бағдарламалық қамтамасыз етуді орнату және пайдалану;
- техникалық құралдарды пайдалануды қамтамасыз ету;
- техникалық қызмет көрсету туралы шарт уақытылы және сапалы жөндеу технологиясы ұйымдастыру бақылау;
- бағдарламалық қамтамасыз етуде мекеменің қажеттілігін анықтау;
- бар жабдықтардың олардың модернизациясы, механизациясы және автоматтандыру мақсатында жеке құрылғыларына негізделген тандау;
- ақпараттық процессорды өңдеу
- желілік жабдық орнату;
- оптималды режим және шарттарды анықтау үшін зерттеулер, процестер жүргізу;

Жетекші тапсырма көлемін анықтайды және орындалған жұмыстың бағасын береді.

Колледждегі тәжірибе жетекшісі тәжірибе есебінің материалын жинау және дайындау бойынша кеңес береді.

6.Студенттердің қоғамдық- тәрбиелік тәжірибесі

Тәжірибе өту кезеңінде студенттер өндірістің ұжым мүшесі болып табылады және кәсіпорының өндірістік және қоғамдық өміріне белсенді қатысады.

Өндірістік сұрақтардан басқа қоғамдық жұмыстардың келесі түрлері туындау мүмкін:

- колледжде білім алуға келетін талапкерлер үшін кәсіпорында кәсіби бағдар пункті ұйымдастыру;
- -қоғамдық маңызды жұмыстарға қатысу(кәсіпорынның, қаланың аббаттандырылуы бойынша жұмыстар, сенбіліктер);
- студенттер қорғау мәселесіне және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану, ұйымдастыру ұтымды және өнертабыстық жұмыс және кәсіпорынның әлеуметтік, білім беру жұмысын басқа қырынан танысады;

7.Тәжірибенің орындалуының қорытындысын шығару

Студенттің барлық жұмысын орындауды қорытындылау бойынша өндірістік тәжірибе бойынша есеп ұсынады:

- кәсіпорынның басшысы мақұлдаған студенттік жұмыстың өндірісінің нәтижелері туралы қысқаша ақпарат;
- студенттік жұмыстың сипаттамасы, кәсіпорынның басшысы рәсімделеді.

Студент көрсетілген материалдарды ұсынған соң есептің қорғалуына жіберіледі. Есеп колледждегі және мүмкін болған жағдайда кәсіпорындағы

тәжірибе жетекшісімен қабылданады.

Есеп рәсімделген өндірістік (кәсіби) тәжірибенің материалдарының папакасы колледждегі тәжірибе жетекшісіне көрсетіледі, содан соң студент қорғауға жіберіледі.

Есепті қорғау кезінде есептің мазмұны мен рәсімделу сапасы, сұрақтарға жауап беру тереңділігі,

студенттің өзіндік және шығармашылық жұмысының деңгейі, еңбек тәртібі, кәсіпорынның тәжірибе жетекшісінің бағалауы есептелінетін дифференциалды баға қойылады.

Тәжірибе бағдарламасының орындалмауы, есептің немесе аталған материалдың қандай да бірі жоқ болса және студенттің қанағаттандырылмаған бағасы оқу жоспарымен орнатылған мерзімде тәжірибені қайта өтеді.

Қосымша 2

Тәжірибе қорытындысын рәсімдеу реті

Әр тәжірибе өтуші бірінші күннен бастап күндегі орындалған жұмысын жазып отыратын күнделік жүргізеді.

Күнделікте студенттің қай жерде жұмыс жасалғаны баяндалуы қажет. Күнделікте жұмыстың орындалуы және оның жеке жүргізілуі, мүмкін болғанша қандай деңгейде орындалғаны көрінуі қажет. Күнделік ұқыпты түрде толтырылады. Күнделікте күнделікті жазба баяндалған жұмыстың орындалуы жетекшілігімен кәсіпорындағы жетекшінің қолымен расталады.

Кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісі жұмыс орнында жұмыстың аяқталуы бойынша тәжірибе өтушінің тәжірибелік дағдысын игеру деңгейін тексереді және тәжірибе өтушінің жұмысы туралы өз ескертулерін енгізеді және күнделікте бағасын қояды.

Тәжірибе аяқталғаннан кейін күнделік жетекшенің қолымен және кәсіпорының мөрмен қойылып тексеріледі. Бұл есеп тәжірибе кезінде әрбір бөлімде дайындалады, тәжірибе аяқталғанға дейін есепті дайындау аяқталу керек.

Есепке тәжірибе өткен күнделікте қоса тіркеледі. Тәжірибе өту есебінде мынадай құрылымдар болуы тиіс: кіріспе, кәсіпорынның қысқаша сипаттамасы, келесі тақырыптық жоспарын талдау, негізгі көрсеткіштерді қорытындылау, жетістіктері мен мәселелері, беттері көрсетілген есептің мағынасы мен мазмұны, қолданылатын әдебиеттер тізімі.

Материалды таныстыру барысында, есепте тәжірибенің жақсы жақтарын, сондай-ақ пайда болған кемшіліктерді түртіп өткен жөн

Мазмұн

	бет
Кіріспе	
Негізгі бөлім (сипаттау)	
Қорытынды	
Қосымша	

Есеп А4 формат қағазының бір жақ бетінде екі аралық интервал жазылып шығарылады. Есептің көлемі, қосымшаларды қоса отырып, басылған мәтін 25-30 бет болу керек. Есеп тәжірибе өтішу мен кәсіпорының тәжірибе жетекшінің қолымен қойылады, және кәсіпорының мөрімен куәландырылады. Есепке тіркеледі кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісімен қойылған студенттің мінездемесі тіркеледі, кәсіпорынға келу мен кету туралы белгісі мөрмен куәландырылады.

Есептің қорғалуы конференция түрінде өтеді. Қорғаудың қорытындысы сынақ кітапшасына қойылады. Тәжірибені өтпеген жағдайда немесе қанағаттандырылмаған баға алса тәжірибеден өтуші тәжірибеден қайта өту үшін жіберіледі.

Еуразия гуманитарлық институтының колледжі
колледж Евразийского гуманитарного института

ЕСЕП

_____ тәжірибе бойынша
(тәжірибе түрі)

_____ (студенттің толық аты-жөні)

курс _____ тобы _____

тәжірибені өтті «__» _____ 20__ бастап,
«__» _____ 20__ аяқталды

тәжірибе өту

орны: _____

қаласы _____

мекеменің

мекен-жайы _____

ТЕКСЕРІЛДІ:

Ұйым басшысы _____ күні «__» _____ 20__ ж.

ЕАГИ колледжінен

тәжірибе басшысы _____ күні «__» _____ 20__ ж.

Есепті қорғау бағасы _____ күні «__» _____ 20__ ж.

Ұйым мөрі

Астана 20__ ж.